

BKK Produksjon AS
Postboks 7050
5020 BERGEN

Vår dato: 16.04.2015
Vår ref.: 201500671-5
Arkiv: 312 / 063.Z
Deres dato: 30.01.2015
Deres ref.: 11501130

Saksbehandler:
Stein Wisthus Johansen

BKK Produksjon AS - Tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Kvanndalsvatnet i Eksingedalsvassdraget, Vaksdal kommune

Vi viser til deres søknad av 30.01.2015 om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Kvanndalsvatnet for perioden 15. april – 1. oktober 2015 og senere brev av 27.03.2015, hvor omsøkt tidsperiode endres til 20. mai – 1. oktober.

Om søknaden

NVE mottok følgende søknad fra BKK datert 30.01.2015:

«Kvanndalsvatnet, Eksingedalsvassdraget. Vaksdal kommune. Søknad om mellombels avvik fra manøvreringsreglementet.

1. Saka gjeld:

BKK skal byggja nytt inntak/bjelkestengsel ved LRV (lågaste regulerte vass-stand) ved Kvanndalsmagasinet i Eksingedalen, Vaksdal Kommune. I tilknytning til dette arbeidet søker BKK om mellombels avvik fra manøvreringsreglementet for magasinet i Kvanndalsvatnet, til å senka vass-standen inntil kote 789,0, som er 1,0 m under LRV. Søknaden gjeld for ein periode på inntil 10 veker, mellom 15. april og 1. oktober, 2015. Snø-, smelte- og ver-forholda vil vere avgjerande for når arbeidet vert utført i perioden mellom 15. april og 1. oktober. Dei inntil 10 vekene med senking av vass-standen med inntil 1,0 m under LRV, kan verte oppdelt i fleire periodar.

Til orientering så skal det sommaren/hausten 2015 også gjerast ein del vedlikehaldsarbeid ved dam Kvanndalsvatnet. Dette arbeidet krev ikkje magasinvasstand som føreset avvik frå manøvreringsreglementet.

2. Bakgrunn og søknad:

Konsesjonen for regulering og overføring i Eksingedalsvassdraget m. fl., i samband med bygging av Evanger kraftstasjon vart gjeve ved kgl. res. 4. mars 1966. Det vart då gjeve løyve til

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

overføring av blant anna Kvanndalsvatnet til Evanger kraftverk. Manøvreringsreglementet er gjeve ved kgl. res. 23. oktober 2009, sjå vedlegg. For Kvanndalsvatnet er LRV gjeve ved kote 790,0 og HRV (høgaste regulerte vass-stand) er gjeve ved kote 805,0.

Kvanndalsvatnet er eitt av fleire magasin til Evanger kraftverk. Sommaren 2015 planlegg BKK å byggje nytt inntaksarrangement (inntak/bjelkestengsel) ved LRV i Kvanndalsmagasinet. Bakgrunnen for vårt behov for å byggja nytt inntaksarrangement er:

i) eksisterande inntaksarrangement er over 40 år gammalt og har ei utforming som gjer at det ikkje er mogeleg, på tilfredsstillande måte, å magasinere vatn ved LRV for å kunne utføre tilsyn på mekaniske komponentar (luke) i tunnelsystemet som høyrer til magasinet.

ii) for å kunne vedlikehalde og fornye av dei same mekaniske komponentane.

Bjelkestengselet vert bygt for at me skal kunna ha ein buffer ved LRV for magasinet. Før bygginga av bjelkestengselet må me riva eksisterande inntakskonstruksjon. Deretter vil bygging av nytt inntak/bjelkestengsel verte utført.

Nedslagsfeltet til Kvanndalsmagasinet er på ca. 8,1 km². Arbeidet med bjelkestengselet vil i vesentleg grad vere påverka av snøsmelting, og mengde nedbør i byggjeperioden. Me er førebudde på å måtta avbryta og utsetje byggjearbeidet for ein eller fleire periodar, dersom tilsiget av vatn vert for stort.

På denne bakgrunnen søker BKK om mellombels avvik frå manøvreringsreglementet for å halda Kvanndalsvatnet nede slik at planlagt bygging av inntak/bjelkestengsel kan utførast etter fylgjande plan:

1. I perioden frå 15. april og til 1. oktober 2015, ynskjer BKK å kunne senka vass-standen i Kvanndalsmagasinet inntil 1,0 m under LRV, inntil kote 789,0 m, i inntil 10 veker. Perioden på inntil 10 veker vil kunne verte delt opp i to eller fleire periodar

2. Kvanndalsmagasinet vert heva opp til LRV ved naturleg tilsig.

Me arbeider etter ein plan der perioden med vass-stand under LRV skal bli kortare enn 10 veker. Ut frå at arbeidet i vesentleg grad vil vere påverka av mengde tilsig til magasinet, vil framdrifta på byggjearbeidet vere usikkert. Det vert såleis søkt å redusere vass-standen under LRV for ein noko lenger periode enn me normalt treng.

Kvanndalsmagasinet ligg i eit område som er veglaust. Det er ein T-merka tursti forbi dammen som vil verte lagt om under byggjearbeidet på sjølve dammen. Det vil likevel vere innsyn til magasinet. Reguleringshøgda til magasinet er 15 m (4,0 m heving og 11,0 m senking). Eksisterande regulering gjev alt i dag eit tydeleg inntrykk av påverknaden med ein reguleringssone med ein horisontal vegetasjonskant ved HRV. Ei mellombels senking av magasinet inntil 1 m under LRV, vil ikkje endre det visuelle inntrykket i vesentleg grad, utover inntrykket i dag.

Magasinet vart prøvefiska i 1997 (ISBN 82-7658-286-9). Det vart då registrert ein tynn aure bestand og dårlege forhold for å gyte. Fisken vil i perioden frå midten av april og ut september truleg ikkje vandra opp i gytebekkane, og ein ytterlegare senking av magasinet på 1 m vil etter vår vurdering ikkje ha vesentleg innverknad på bestanden. Å tappe ned magasinet vil skje seint slik at fisk vil kunna følgja vassstanden nedover.

Me kan ikkje sjå at senkinga av Kvanndalsmagasinet, slik det vert søkt om, vil vere til nemnande skade for fiske. Me kan heller ikkje sjå at senkinga vil vere til skade for ålmenta. Me legg ved

oversiktskart for Evanger kraftverk der magasinet i Kvanndalen også er vist, og manøvreringsreglement for Eksingedalsvassdraget.»

Etter at søknaden hadde vært på høring, mottok NVE et brev fra BKK datert 27.03.2015 med følgende ordlyd:

«I vår søknad om mellombels avvik fra manøvreringsreglementet, datert 30.01.2015, er det søkt om å få redusere vass-standen inntil 1 m, i inntil 10 veker i tidsrommet fra 15. april til 1. oktober 2015. Når den søknaden om mellombels avvik vart send, var planar og omfang av tiltaket slik at dette var nødvendig tidsrom.

Det er nyleg gjort justering i utforminga av bjelkestengsel/inntakskonstruksjon som er planlagt bygd ved LRV i Kvanndalsvatnet. Denne justeringa i konstruksjonen gjer at tidsrommet med inntil 1 m mellombels avvik frå manøvreringsreglementet, kan endrast til fra 20. mai til 1. oktober 2015, for ein periode på inntil 10 veker. Perioden på inntil 10 veker kan verte oppdelt i fleire delar, slik som nemnt i vår tidlegare søknad.»

Høring

På grunn av sakens begrensede omfang har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har vært i kontakt med lokale myndigheter for å få deres syn på saken, og mener at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette. Den opprinnelige søknaden ble sendt Vaksdal kommune og Fylkesmannen i Hordaland med frist 05.03.2015 for uttalelse. På bakgrunn av de innkomne merknader, har NVE ikke funnet det nødvendig å sende BKKs tilleggsopplysninger om endret tidsperiode, på høring.

Vaksdal kommune uttaler i brev av 12.02.2015:

«Vaksdal kommune har ingen merknadar til at BKK får senka vatnet 1 m under LRV i samband med arbeid på dammen i Kvanndalsvatnet i perioden 15.april-1.oktober 2015.

Me er derimot usamde i at dette ikkje har noko betydning for fisken. Vatnet har på grunn av reguleringa ein tynn fiskebestand med svært avgrensa tilkomst for gyting i bekkane. Ei senking av vatnet enno 1 m vil kunna forverra dette.

BKK nemner at det vart prøvefiska i vatnet for 17 år sidan. Etter at arbeidet med dammen er avslutta, meiner Vaksdal kommune at det i 2016 må utførast eit nytt prøvefiske i vatnet.

Slik me kjenner til saka, gjev konsesjonen for utbygginga pålegg til regulanten om standard naturforvaltningsvilkår, som seier at prøvefiske skal utførast med jamne mellomrom slik fylkesmannen gjev pålegg om.»

Fylkesmannen i Hordaland uttaler i e-post av 05.03.2015:

«Vi har ingen merknad til tiltaket knytt til fisk, og meiner BKK produksjon AS kan få løyve til avvik. Men vi viser samstundes til vår fråsegn til detaljplan miljø og landskap for rehabilitering av dam ved Kvanndalsvatn, datert 2. mars 2015, der vi meiner det må setjast vilkår knytt til motortransport og landingsplass.»

Fylkesmannen har avgitt følgende uttalelse til detaljplan miljø og landskap for rehabilitering av dam Kvanndalsvatnet datert 02.03.2015 (NVE-sak 200706590):

«Høyringsuttale detaljplan miljø og landskap for rehabilitering av dam ved Kvanndalsvatn, Evanger Kraftverk

Fylkesmannen viser til forekomst av sårbar rovfugl i området. Det må setjast vilkår knytt til motortransport og val av landingsplass. Fylkesmannen ønskjer å bidra ved å diskutere aktuelle løysingar.

Fylkesmannen viser til høyring på detaljplan miljø og landskap for rehabilitering av dam ved Kvanndalsvatn i Vaksdal kommune. Dei omsøkte arbeida skal stette krav i forskrift om damtryggleik.

Arbeidet skal etter planen skje i perioden april – oktober 2015, med sjølv damarbeidet i juni – september. Det går ikkje veg inn i området. Mannskap og utstyr skal etter planen bli frakta inn med helikopter frå Beinhellervatnet. Gravemaskin (20 tonn) vil ein ta inn vinterveg langs påvist trase frå Beinhellervatnet. Dersom dette ikkje let seg gjere, vil ein fly inn ein mindre maskin.

Vedlegg 1 - Arealdisponeringsplan og Vedlegg 4 - Rute for vinterveg, viser planområde med damsted, rigg- og inngrepsområde i sørvestre del av Kvanndalsvatnet. Vedlegg 7 - Kontrollplan inneheld sjekkliste for oppfølging av plan for miljø og landskapspleie.

Fylkesmannens merknader

Sårbar rovfugl

Innafor influensområdet for anlegget er det kjent forekomst av nasjonal viktig rovfugl. Det er viktig at arten ikkje vert uroa i hekkeperioden, og BKK må planlegge anleggsarbeidet slik at dette ikkje skjer, jf. naturmangfaldlova § 12. Helikoptertrafikken vil spesielt vere problematisk. Vi ber om at alternative løysingar, spesielt val av landingsplass, vert diskutert nærare med fylkesmannen.

Vilkår knytt til motorferdsel og val av helikopterbase må innarbeidast i planen.

Villrein

Anleggsarbeidet skal skje i nærleiken av kalvingsområde for villrein. I følge planen må ein avklare om det er kalving i anleggsperioden.

Nordfjella og Fjellheimen Villreinnemnd har i si høyringsuttale peika på at planen bør omtale konkret på krav om utsetting av anleggsarbeid dersom det vil viser seg å vere kalving nær anleggsområdet i byggeperioden. Planen må og skildre konkret korleis oppsyn i området skal gjennomførast.

Fylkesmannen støtter Villreinnemda i at dette bør framgå direkte av planen.

Friluftsjnteresser

Det går merka tursti med varder forbi dammen. Det går fram av referat frå møte med Bergen og Hordaland Turlag at BKK vil merke om stien i anleggsperioden, og at dette skjer i samarbeid med turlaget. Vidare vil ein avgrense helikoptertrafikk mest mogleg av omsyn til friluftsjnteressene. Mannskapsflyging skal i hovudsak skje mandag og fredag og under periode med støyping av betong.

Fylkesmannen legg til grunn at omsyn til friluftsjnteresser vert fulgt opp og rapportert gjennom kontrollplanen.»

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til fravik fra manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet.

Kvanndalsvatnet er et reguleringsmagasin tilknyttet driftstunellen til Evanger kraftverk, konsesjonsgitt ved kgl.res. 4. mars 1966. HRV er kote 805, mens LRV ligger på kote 790. Eksisterende inntaksarrangement er over 40 år gammelt og kan ifølge søknaden ikke inspiseres eller vedlikeholdes tilfredsstillende ved nedtappet magasin til LRV. Med dagens situasjon må det i slike tilfeller søkes om å underskride LRV for å komme til å få utført nødvendig arbeid. BKK ønsker nå å rette på denne situasjonen ved å bygge et nytt inntaksarrangement som i fremtiden lar seg inspiseres og vedlikeholde uten å måtte gå under LRV. Eksisterende inntakskonstruksjon skal rives og et nytt inntak/bjelkestengsel skal deretter bygges. For å få utført dette arbeidet, er det nødvendig å holde magasinet med lavere vannstand enn LRV over en lengere periode. BKK søker derfor om å få fravike manøvreringsreglementet for Kvanndalsvatnet ved å kunne senke vannstanden inntil en meter under LRV i en periode på 10 uker innenfor tidsrommet 20. mai til 1. oktober 2015. Det opplyses også om at perioden på 10 uker kan bli oppstykket som følge av væravhengig tilsigsforhold til magasinet. BKK gjør samtidig oppmerksom på at de sommeren/høsten 2015 skal utføre en del annet vedlikeholdsarbeid ved dammen på Kvanndalsvatnet, slik at det allerede vil være noe anleggsvirksomhet i området. BKK opplyser i søknaden at de mener tiltaket ikke vil påvirke fisken eller andre allmenne interesser negativt.

Gjennom forenklet høring av søknaden kom det ikke inn innvendinger eller opplysninger som skulle tilsi at tiltaket ikke burde gjennomføres. Fylkesmannen hadde ingen merknader i forhold til fisk. Vaksdal kommune er derimot uenig med søker om at tiltaket ikke vil kunne ha noen betydning for fisk. De mener at en senkning en meter under LRV vil ytterligere gi dårligere forhold for den tynne fiskebestanden i Kvanndalsvatnet, som allerede har svært avgrenset tilkomst til gytebekkene. NVE er enig med fylkesmannen i at dersom Kvanndalsvatnet ligger på en meter under LRV 1. oktober og at man da får en langsom oppfylling pga. av tørt vær og lite naturlig tilsig, vil ørreten kunne få problemer med å vandre opp i gytebekkene utover høsten 2015. I verste fall må man regne med at gytemulighetene kan bli begrenset og at 2015-årsklassen kan bli svært dårlig. NVE mener likevel at en tynn fiskebestand i Kvanndalsvatnet vil kunne tåle en slik belastning ett år uten at det vil få vesentlige negative følger for bestanden på sikt i årene fremover. Følgelig ser ikke NVE noen nevneverdige negative konsekvenser av en midlertidig senkning av vannstanden 1 meter under LRV i forhold til fisken i Kvanndalsvatnet.

Vaksdal kommune mener det bør gjennomføres et prøvefiske i Kvanndalsvatnet i 2016 etter rehabiliteringen av dammen og viser til standard naturforvaltningsvilkår og fylkesmannens mulighet til å kunne pålegge gjennomføring av et slikt prøvefiske med jevne mellomrom. NVE antar at kommunen her refererer til vilkårene i Evanger-konsesjonen fra 4. mars 1966, hvor det i pkt. 13 står at «*I den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig og gjennomførbart, plikter konsesjonæren: d) å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres*». I nyere versjoner av standard naturforvaltningsvilkår er «*vedkommende departement*» erstattet med Miljødirektoratet som igjen har delegert myndigheten til fylkesmannen i tilfellet innlandsfisk. Et eventuelt prøvefiske i 2016 blir derfor en sak som må vurderes av fylkesmannen.

Fylkesmannen viser til sin høringsuttalelse til detaljplan for miljø og landskap for rehabilitering av dammen ved Kvanndalsvatn, datert 2. mars 2015, der de mener det må settes vilkår knyttet til motortransport og landingsplass. Arbeidet skulle etter planen skje i perioden april – oktober 2015, med selve damarbeidet i juni – september. Fylkesmannen viser til forekomst av sårbar rovfugl som ikke må forstyrres i hekkeperioden og mulig kalving hos villrein som heller ikke må forstyrres i det aktuelle området. Fylkesmannen tar også opp friluftsinteressene i området med omlegging av merket tursti og begrensning av helikoptertrafikk i helgene. I etterkant av høring av detaljplanen for dammen, har NVE

region vest oversendt høringsinnspillene til BKK, som deretter har revidert sin opprinnelig plan og tatt hensyn til de fleste innspill fra Vaksdal kommune, fylkesmannen i Hordaland, Hordaland fylkeskommune og Nordfjella og Fjellheimen villreinnemnd. Revidert detaljplan for miljø og landskap for rehabilitering av dam ved Kvanndalsvatn, Evanger Kraftverk (25.03.2015) ble godkjent av NVE 27.03.2015 (NVE 200706590-82) med vilkår og merknader til vilkår.

NVE slutter seg til fylkesmannens merknader og legger til grunn at anleggsarbeidene som er nødvendig for rivning av det gamle og bygging av nytt inntaksarrangement, følger de tidsperioder og anvisninger om hensyntagen som følger av vilkårene gitt i endelig godkjent detaljplan for miljø og landskap.

NVE mener at vurderingene i denne saken er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og at en periodisk senkning av vannstanden under LRV i et magasin hvor hele reguleringshøyden brukes jevnlig, ikke forventes å ha noen nevneverdig negativ effekt på fiskebestanden. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5, så lenge det settes vilkår om hensyntagen til sårbar rovfugl og villrein i anleggsperioden.

Ved å ta slike hensyn kan ikke NVE se at den midlertidige senkningen under LRV i Kvanndalsvatnet er til skade for noen kjente allmenne interesser.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at BKK Produksjon AS kan senke vannstanden inntil 1 m under LRV i Kvanndalsvatnet over en periode på inntil 10 uker i perioden 20. mai – 1. oktober 2015.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Det skal føres protokoll over vannstanden i magasinet i det tidsrommet vannstanden er under LRV.
- Perioden med vannstand under LRV må gjøres så kort som mulig. Oppfylling til normal vannstand skal skje så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Nedtappingen skal kunngjøres én gang lokalt i god tid før nedtappingen starter.
- Det forutsettes at anleggsvirksomheten som er nødvendig for rivning av det gamle og bygging av nytt inntaksarrangement følger de tidsperioder og anvisninger om hensyntagen til sårbar rovfugl og villrein som følger av vilkårene gitt i endelig godkjent detaljplan for miljø og landskap for rehabilitering av dam ved Kvanndalsvatn, Evanger Kraftverk av 27.03.2015 (NVE 200706590-82).
- Instrumentering for registrering av vannstand inntil 0,5 m under LRV skal etableres samtidig med at magasinet likevel er nedtappet, dersom slikt utstyr ikke allerede er etablert. Jf. punkt 4.5 i retningslinjer av 28.04.2008 for registrering av vannstand i reguleringsmagasin.
- NVE forutsetter at BKK har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi:

Fylkesmannen i Hordaland
Vaksdal kommune